

AKTUELLT

Deg lyfter fram mästerverken

I Ärentuna kyrka pågår just nu en renovering av kyrkorummets unika och rikt berättande kalkmålningar.

Den 31 maj hålls invigningen efter fem månaders arbete.

Ärentunamästaren kallas konstnären bakom de 1400-talsmålningar som täcker stora delar av kyrkans väggar. Hens verk finns bara i fem andra kyrkor i landet. Någon signatur har målaren inte lämnat efter sig. Vem konstnären var tycks förbli ett mysterium.

Konservatorerna Misa Asp, Elin Lundmark och Anna Brandi utför arbetet som kräver precision och tålmod.

– Vi bevarar kulturarv i befintligt skick genom att, med minsta möjliga åtgärd, stoppa nedbrytningsprocessen, förklarar Anna Brandi.

Mycket välbevarade

Målningarna är främst baserade på bibliska händelser och personer, men även på medeltida tokerier och tortyrscener. Väggar och valv är fulla av färg och mönster som väcker förundran.

Vad är det som gör de här kalkmålningarna unika?

– Motiven här kan bara hittas i någon enstaka annan kyrka. ”Dödssyndmannen” i långhusets valv, som illustrerar dödssynderna och skapelseberättelsen, är exempelvis mycket sällsynt i det skick målningen är i. Det som framförallt gör dem unika är att de är så välbevarade, säger Misa Asp.

Deg som suddgummi

På ställningar, som sträcker sig upp till taket, arbetar de tre konservatorerna med verktyg som penslar, sprutor och en egengjord deg för att bevara målningarna. Vetemjöl, vatten, kopparsulfat och soda knådas ihop till degen, som används som ett suddgummi eller rullas försiktigt över känsliga ytor för att få bort smuts.

– Vi försöker framhäva hur originalet sett ut och få målningarna att se hela och fina ut. Ibland kan vi behöva tona in bakgrundsfärgerna för att framhäva detaljerna, säger Elin Lundmark.

Det finns ingen exakt formel för hur det ska se ut i slutändan eller hur mycket som ska fixas till. Konservatorerna för en ständig diskussion med församlingen och Upplandsmuseet om vilka förändringar som får göras.

– Någon gång måste man bestämma att det är färdigt. Annars kan man pilla på hur länge som helst, säger Misa Asp.

Vivianne Moradi

redaktion@uppsalatidningen.se

KALKINJEKTION. Konservatorerna Anna Brandi, Misa Asp och Elin Lundmark arbetar med att renovera målningarna i Ärentuna kyrka. Elin Lundmark i förgrunden använder sprutor för att trycka in kalk bakom putsskicket där det lossnat från kyrkoväggarna.

FOTO: ELIN BÅGVIKEN

KNEG MED DEG. Misa Asp arbetar metodiskt med degen över kalkmålningarna. Här kan man se skillnaden mellan det fortfarande smutsiga och det bearbetade rena partiet.

REDSKAP. Här är två olika redskap som används för att rengöra kalkmålningarna från smuts – en svamp och en deg.

SKAPELSEBERÄTTELSEN. En av de unika takmålningarna föreställer dagen då Gud skapade de första människorna – Adam och Eva.

Byggs på 1300-talet

■ Ärentuna kyrka ligger strax väster om Storröta och byggdes under 1300-talet.

■ Målningarna på kyrkans väggar och tak tillkom under 1400-talet. De överkalkades någon gång under 1700-talet, men togs fram igen 1928. Sedan dess har det inte skett någon större renovering inuti kyrkan.

■ I kyrkan finns även ett så kallat Mariaskåp från 1470-talet. Det har tidigare funnits fler träskulpturer i kyrkan, men under seklernas gång har de försvunnit.

SOCKENKYRKA. Ärentuna kyrka ligger mitt i Ärentuna by.

MARIASKÅPET. Har också pysslats om av konservatorerna.